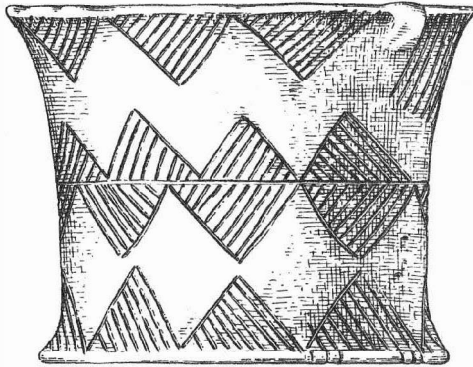

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1982

BRNO 1984

š - 41 mm, s - 54 mm, šířka žlábků - 25 mm; váha - 361 g.

Podle dosavadního stavu bádání můžeme sekeromlat se žlábkem s největší pravděpodobností přiřadit k únětické kultuře. Jeho výskyt je doložen jak v uzavřených hrobových celcích /Polepy u Kolína-hrob 26/2 tak v sídlištních objektech této kultury /např. Horní Dunašovice/³. Nález z Brna-Komárova vykazuje tvarovou shodu s podobnými předměty z Čejče /okres Hodonín/⁴ a Milonic /okres: Vyškov/⁵ s tím rozdílem, že uvedené analogie jsou větších rozměrů. Na území města Brna je znám z dřívějších let podobný nástroj z Brna-Obřan a není vyloučeno, že se v budoucnu objeví další.

Poznámky:

- 1 Určení suroviny provedl RNDr. A. Přichystal z ÚÚG-pobočka Brno. Ze stejného materiálu byl zhotoven i sekeromlat tohoto typu z Nesovic - viz K. Tihelka, Únětický sekeromlat se žlábkem z Nesovic, okr. Vyškov, a jiné podobné kamenné nástroje z Moravy, PA LVII-2, 1966, 689.
- 2 Fr. Dvořák, Pohřebiště únětické kultury v Polepech u Kolína, PA XXXV, 1926/27, 29, tab. VI:4.
- 3 K. Tihelka, 1. c., 690.
- 4 Al. Procházka, Kamenné nástroje se žlábků z nálezů moravských, Pravěk IV, 1908, 124, obr. 8.
- 5 K. Tihelka, 1. c., 691, obr. 2:7.

Hammeraxt mit Rille aus Brno-Komárov /Bez. Brno - město/. Im Jahre 1962 fand A. Krabulová beim Grassensen eine Hammeraxt mit Rille /Länge 102 mm/, die aus dunklem Eruptivgestein, vermutlich Diabas, angefertigt ist. Nach deren Vorkommen in Grabkomplexen und Siedlungsobjekten können wir sie in den materiellen Inhalt der Úněticer Kultur einreihen.

BRONZEBARREN AUS NOVOSEDLY

/Bez. Břeclav/

Josef Unger, Regionalmuseum Mikulov

Im Juli 1982 übergab P. Ott aus Novosedly drei Barren dem Regionalmuseum in Mikulov. Er fand sie vor Jahren bei der Wegkreuzung Novosedly - Brod n. Dyjí - Drnholec.

SEDMÁ SEZÓNA NA VÝZKUMU V BOROTICÍCH

/okr. Znojmo/

Stanislav Stuchlík, AÚ ČSAV Brno

V červenci a srpnu 1982 pokračoval výzkum mohylníku středodunajské mohylové kultury v Boroticích na Znojemsku již sedmou sezónou¹. Pro výzkum byla zvolena středně velká mohyla č. 12, která se nachází při západním okraji mohylníku. Mohyla o průměru přibližně 16 m a výšce 50 cm byla pro odkryv rozdělena křížovými kontrolními bloky na 4 sektory. Výzkumem se podařilo zachytit 4 kostrové hroby. Nejdůležitější z nich byl hrob č. II, v němž ležela kostra ve skrčené poloze a jako milodary měla přiloženy bronzový sekeromlat s tulejkou tzv. křtěnovského typu, dále bronzovou dýku s trojúhelníkovou čepelí a 5 nýty v týlní části a zlomek drobné bronzové jehličky.

Poznámka:

- 1 Předchozí průběh výzkumů byl autorem zveřejněn v PV 1976 až 1981.

Siebente Grabungssaison in Borotice / Bez. Znojmo/. Im Jahre 1982 setzte die Grabung des Hügelgräberfeldes der mitteldonauländischen Hügelgräberkultur in Borotice, im Raume von Znojmo, bereits mit der siebenten Saison fort. Für die Abdeckung hat man das mittelgrosse Hügelgrab Nr. 2 ausgewählt. In dem Hügelgrab gelang es 4 Skelettgräber zu entdecken, von denen das Grab Nr. II mit einem Bronzebeil des Křtčnov Types und einem bronzenen Dolch am wichtigsten war.

POVRCHOVÉ SBĚRY NA HRADISČÍCH KULTURY LUŽICKÝCH POPELNICOVÝCH POLÍ NA MORAVĚ

Vít Dohnal, Krajské vlastivědné muzeum Olomouc

/Obr. 10:1-5/

V jarních a letních měsících 1982 jsme v rámci širšího badatelského úkolu prohlédli a proměřili společně s K. Richtrem, kreslířem olomouckého muzea některá hradiska z pozdní doby bronzové a z doby halštatské. Při povrchovém sběru se podařilo získat i střepevý materiál, který ačkoliv není ni kterak početný, přece má svůj význam, neboť zatím z výšinných sídlišť je nálezového materiálu známo málo. Pokud je možno nálezy datovat, je zastoupena keramika stupňů HB a HC. Starší ani mladší vývojové fáze nejsou doloženy. Sběry pocházejí z následujících lokalit: Bratřejov /okr. Gottwaldov/ "Kláštov", Buchlovice /okr. Uh. Hradiště/ "Holý kopec", Jarohnovice /okr. Kroměříž/ "Obora" /atypické střípky/, Kokory /okr. Přerov/ kóta 252,7, Kostelec u Holešova /okr. Kroměříž/ "Hrady", Krhov /okr. Blansko/ "Malý Chlum" /atypické střepey/, Pavlov, místní část Lechovice /okr. Šumperk/ "Obersko", Lidečko /okr. Vsetín/ "Kopce", Otaslavice /okr. Prostějov/ "Kopaninky" /atypické střepey/, Provodov /okr. Gottwaldov/ "Rysov", Roštín /okr. Kroměříž/ "Brdo" a "Hradisko", Stínava /okr. Prostějov/ "Ježův hrad", Týn nad Bečvou /okr. Přerov/ "Helfštýn", Velké Opatovice /okr. Blansko/ "Hradisko", Žarovice-Hamry /okr. Prostějov/ "Brněnka" /atypický střep/.

Důležitě pozorování se vztahuje k hradisku, které se nachází na vrcholu stejnojmenného kopce /kóta 636,8/ nad obcí Javorník /okr. Hodonín/, kde místní zájemci z Velké nad Veličkou založili v letech 1978-1979 dvě zjišťovací sondy. Sondy zůstaly otevřené, takže ještě v r. 1982 bylo možno pozorovat půdní profily. V obou sondách, vedených napříč přes terénní vlnu, rozdělující opevněný areál na část severní a část jižní, byl v hloubce 60-80 cm pruh červené, místy až struskovitě přepálené hlíny v šířce 3-4 m. Ze situace bylo zřejmé, že terénní vlna, která se svým východním koncem dotýká mohutného valu, chránícího hradisko od východu, ale západním směrem se pozvolna uprostřed opevněné plochy ztrácí, je nepochybně umělého původu a je možno ji považovat za zbytek jakési fortifikace, rozdělující hradisko na zmíněnou severní a jižní část. Kromě mazanice se podle sdělení J. Garšicové z Velké nad. Vel. žádné další nálezy neobjevily. Datování příčného valu je tedy nejisté a otevřená zůstává i otázka, zda tato vnitřní fortifikace vůbec patří časově k mohutnému valu s příkopem na východním a severním obvodu hradiska. Dlouho nejasné bylo i kulturní zařazení, neboť z lokality, která je mezi moravskými hradisky největší /35 ha/ nebyl znám žádný nálezový materiál, ačkoliv pravěký původ prý byl doložen dnes už nekontrolovatelnými nálezy¹. Při měření v r. 1967, kdy jsme zjistili, že hradisko nemá kruhový tvar, jak se obvykle uvádí, ale je přibližně trojúhelníkového půdorysu /delší osa S-J asi 900, kratší osa 600 m/, se v malé sondě zhruba uprostřed jižní části opevněné plochy podařilo získat několik nezdobených střepeů žlutých až hnědošedých odstínů /Obr. 10:3 - střep ze spodní části výdutě většího osudí, 2 - střep ode dna menší neurčitelné nádoby, 1 - střep ze soudkovitého hrnku, 5 - střep z hrda, 4 - střep od výdutě z téže velké nádoby; muzeum Gottwaldov, inv. č. 11238 - 11241/. Střepey jsou pozdněbronzového nebo halštatského stáří, ale nedá se určit, zda patří do okruhu lužických, anebo středodonajských popelnicových polí. Tato druhá možnost se vzhledem ke geografické poloze zdá pravděpodobnější. Nález asi potvrzuje poslední datování Červinkovo². Jiné nálezy, které by dovolovaly uvažovat o slovanském původu opevnění, jak se dřív někdy soudilo, nejsou odtud známy, nehledíme-li na malý středověký střípek /muzeum Gottwaldov, inv. č. 11242/.

V souvislosti s hradiskem v poloze "Rysov" nad Provodovem /kóta 542,7/ jsem prohlédl také kopec "Oberský" kóta 483,2/, který se nachází asi 1,5 km jihozápadně od Rysova, na katastru obce Ludkovice a někdy se také uvádí mezi pravěkými hradisky³. Domnělé hradisko se nachází na vrcholovém kuželu o průměru asi 40 m, jehož severní obvod je chráněn asi 50 m dlouhou, obloukovitě stočenou kamennou hrází, upomínající na rozpadlý obranný val, obrácený proti poněkud níž položenému přístupovému sedlu. Také na jižní straně je vrchol chráněn dvěma nad sebou ve svahu umístěnými terasovými stupni. Při bedlivější prohlídce zjistíme, že v blízkém okolí je podobných útvarů víc, a že tedy ani v těchto případech zřejmě nejde o výtvořky umělého původu. Vzhledem k malé rozloze vrcholové plošiny by mohl přicházet v úvahu nikoliv pravěký, ale nanejvýš středověký původ. Ovšem v tom případě bychom očekávali vertikálně členitější povrchový reliéf, než je tomu v našem případě. Terénní pozorování je možno uzavřít asi v tom smyslu, že kopec "Oberský" nebyl uměle opevněn.

Také v blízkosti hradiska v poloze "Kopce" /kóta 699,4/ na katastru obce Lidečko jsem prohlédl vrchol

PŘEHLED VÝZKUMU 1982

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: akademik Josef Poulík
Redaktoři: Dr. A. Medunová, Dr. J. Meduna, Dr. J. Říhovský
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby: A. Krechlerová /pokud není na tabulce uveden jiný autor/
Na titulním listě: hmoždíř jevišovické kultury ze Svitávky /okr. Blansko/
Tisk: Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis: 400 kusů - neprodejné